Din arhiva "FĂCLIEI"

SUFLETUL TRANSNISTRIAN

Când Asia își trimetea ultimele valuri de barbarie să otrăvească Europa prin poarta deschisă a Răsăritului, Domnii Moldovei au fost singuri păzitori conștienți și viteji, cari au stăvilit năvălirile.

Până în Bug și uneori dincolo de el, familii de viteji și mazili au fost trimeso cu întărire domnească și peceți grele, să stăpânească pământurile de peste Nistru și să țină în loc furia ultimelor svâcniri barbare.

Peste bătătoriile copitelor de cai în goană mereu după pradă, peste urmele sângelui vărsat mereu în furia năvălitorilor, s'au așezat cuminți gospodăriile moldovenești, ca o ramură nouă crescută din trunchiul coloniștilor împăratului Traian.

În așezările lor statornice - ochiul de pază spre stepele din care izvorau slavii prădalnici - moldovenii au dus în Transnistria sufletul Moldovei din veacurile ei patriarhale, cu Domni viteji și împărțitori de dreptate, ctitori de biserici și păzitori ai legilor lui Dumnezeu. Icoana a trecut întâiu pragul fiecărei locuințe românești din Transnistria, crucea a fost semnul de început și de sfârștit în viața moldovenilor transplantați reste Nistru, de voința Domnilor apărători ai creștinătății. Și obiceiurile de voie bună și cele din împrejurări triste, colindele și cântecele, superstițiile străvechi daco-romane, au rămas în sufletul moldovenilor transnistrieni, ca o comoară veche uitată într'un sipet bătrân, neatinsă, cu frumusețea strălucitoare a pietrelor încrustate, abia prăfuită de trecerea vremii.

Peste străjerii Domnilor moldoveni din înaintatele posturi de peste Nistru, a trecut apa învolburată a slavilor, tropotul nebun al tătarilor, mâlul a prunduit pe alocuri libera manifestare de viață românească, dar sufletul transnistrienilor a rămas curat ca lacrima care a curs de atâtea ori dealungul vieții lor năpăstuite.

Numai cine a fost în Transnistria, numai cine i-a bătătorit plaiurile istorice și bogate, poate să-și dea seama de întreaga comoară de bunuri spirituale a țărănimii de dincolo de Nistru, atotrăbdătoare, care în pofida asprimilor și greutăților de neînlăturat a rămas aceeași: adică românească. Altfel nici nu se putea, ființa lor rămânând intactă.

Când hotarele Moldovei s'au retras pe apa Nistrului împinse de puhoiul slav, când veac după veac coloniștii români de peste apa Nistrului n'au mai putut nădăjdui nici în visele cele mai frumoase, o revenire la Moldova, pâlpâirea conștiinței românești nu s'a stins.

Fărâmițită de stăpânirea străină limba a păstrat în cioburile ei frumusețea și căldura limbii cu care porniseră demult strămoșii din Moldova. Transnistrienii n'au uitat că sunt români, și nu se tem s'o spună azi, cum au spus-o din tată în fiu, veac după veac.

Bolșevicii, în perfidul scop de desnaționalizare, au căutat să facă inexistent dulcele grai moldovenesc, în care vedeau o armă formidabilă de apărare, de conservare a latinității noastre. Opresiunea lor, din cauza neclintitelor vreri colective, a fost înrăutățită cu mult. Închisorile, deportările, omorurile, se țineau lanț. Dar ce folos? Când fiecare inimă de român aștepta zorii învierii, când fiecare conștiință rămânea trează, când prètutindenea auzeai cântându-se:

Muscălește-oiu învăța
Limba că mi-o vor tăia!

Astăzi, când Transnistria a fost eliberată și sufletul românesc de acolo se avântă cu toată ardoarea spre neamul din care face parte, Românii din Regatul care a avut norocul să păstreze mereu sâmburile libertății și au hrănit năzuințele unității naționale, privesc spre frații eliberați din Transnistria, ca pe o podoabă veche din aur curat, cu care se mândresc și care-i înduioșează cu amintirea străveche a strămoșului care a purtat-o.

Transnistria, i, 51-52, 30.VII 1942.